

MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETMENLİK DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ*

ANALYSIS OF THE TEACHING EXPERIENCES OF TEACHERS WHO RAISE MUSIC TEACHERS

Hamza ÜSTÜN¹

ÖZ: Bu çalışmada, müzik öğretmeni yetiştirme ana kaynağını oluşturan, Türkiye' de aktif olarak öğrenci alımı gerçekleştiren Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim dallarında görev yapmakta olan profesör, doçent, doktor öğretim üyesi ve öğretim görevlilerinin aktif olarak gerçekleştirdikleri öğretmenlik deneyimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı, öğretmen yetiştirme kimliği elde etmekte en önemli faktörlerden biri olan sınıf içi deneyimin, müzik öğretmeni yetiştiren öğretim üyeleri tarafından yapıp yapılmadığı ve ne kadar süre öğretmenlik deneyimi gerçekleştirdiklerinin belirlenmesidir. Bu araştırma, nitel bir araştırma olup, verilerin toplanmasında doküman analizi kullanılmıştır. Verilerin toplanması, Yüksek Öğretim Akademik Arama veri tabanından ilgili öğretim elemanlarının kişisel sayfalarındaki bilgiler aracılığı ile sağlanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans (f) ve yüzde (%) değerlerinden yararlanılmış ve sonuçlar ilgili tablolarla gösterilmiştir. Araştırma sonucunda, toplam 28 Eğitim Fakültesinden 335 öğretim elemanının öğretmenlik deneyimleri incelenmiştir. Öğretmenlik deneyimi olan öğretim elemanlarının kaç yıl süre ile bu deneyimleri sağladıkları da tablolar aracılığı ile açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, öğretmen yetiştiren kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının birçoğunun aktif olarak öğretmenlik yapmamasından hareket ile, öğretmen kimliği kazandırmada önemli bir unsur olarak düşünülen öğretmenlik yapma durumu ile ilgili önerilerde bulunulmuştur. Çalışmanın Yükseköğretimde görev yapan ve yapacak olan akademisyenlerin dikkatini çekeceği, konu ile ilgili düzenlemelerin yapılmasına öncülük edileceği düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Müzik Öğretmenliği, Öğretmen Yetiştirme, Öğretmenlik Deneyimi

ABSTRACT: This study aimed to determine the teaching experiences actively carried out by professors, associate professors, doctor lecturers and lecturers working in the Music Education Departments of the Faculty of Education Fine Arts Education Department, which is the main source of training music teachers and actively recruiting students in Turkey. The aim of the study is to determine whether classroom experience, which is one of the most important factors in obtaining a teacher training identity, is done by faculty members who train music teachers and how long they have had teaching experience. This research is a qualitative research, and document analysis was used to collect data. The data were collected from the YÖK Academic Search database through the information on the personal pages of the relevant academic staff. Frequency (f) and percentage (%) values were used in the analysis of the obtained data and the results were shown in the relevant tables. As a result of the research, the teaching experiences of 335 faculty members from 28 Education Faculties were analyzed has been tried to explain how many years of teaching staff with teaching experience provided these experiences through tables. In this context, due to the fact that most of the lecturers working in teacher training institutions do not actively teach, suggestions were made about the status of teaching, which is considered an important element in gaining a teacher identity. It is thought that the study will attract the attention of the academicians who work and will be working at the university and will lead in the making of the relevant regulations.

Keywords: Music Teaching, Teacher Training, Teaching Experience

Bu makaleye atıf vermek için:

Üstün, H. (2022). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Öğretim Elemanlarının Öğretmenlik Deneyimlerinin İncelenmesi, *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(1), ss. 325-334

Cite this article as:

Üstün, H. (2022). Analysis of the Teaching Experiences of Teachers Who Raise Music Teachers. *Trakya Journal of Education*, 12(1), pp. 325-334

* Bu makale, "II. Türk Eğitim Kongresi"nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Tokat/Türkiye, e-mail: ustunhamza@gmail.com ORCID: 0000-0001-8084-7946

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The main source of training music teachers in our country is the Music Education Departments of the Fine Arts Education Department affiliated to Education Faculties. In addition to these institutions, graduates of Music Departments of Fine Arts Faculties and State Conservatories can also become music teachers by taking formation training. The number of education faculties that have been training music teachers since the School of Music Teachers, which was established in 1924, has reached 28 in total. Adding the Fine Arts Faculties and Conservatories, it is seen that this number will reach 50. In these schools, the instructors who are responsible for teaching are trained after the undergraduate and graduate courses they take in these institutions. Turning the learned theoretical knowledge into practice in the field appears to be an important factor not only for the teaching profession, but also for all professions. The teaching experiences of the instructors who train teachers gain importance in terms of descriptive aspects of what will be encountered in practice for teacher candidates to be trained. Considering the processes of teaching faculty members, a faculty member may come without any teaching experience in the period they spent until they started teaching at the university. In this process, they only experience with teaching experience will be limited to the teaching practice course they took during her undergraduate education. The effectiveness of the implications of this lesson, examples of which are given above, in gaining teaching experience covers the studies that continue today.

Method

The information obtained from the academic staff by accessing YÖK Academic (YÖK Search) pages were analyzed by document analysis method, one of the qualitative research methods. The study group on Turkey actively recruiting students to perform a total of 28 Faculty of Fine Arts Education Department Music Education Department, which constitute the teaching staff working in 342 branches. In the last tab of the personal page of the lecturer working in the department of music education, the "Outside Experience" section contains the professional experiences of the lecturer before starting higher education. The information about where and for how many years the relevant person fulfilled his teaching profession can be found via this tab.

Findings

As of December 2020, when the data of the research were collected, it was determined that 342 lecturers were working in Education Faculties. 7 of these instructors were not included in the study because their information was not up-to-date. 14% of the total 221 faculty members whose data were obtained in the study were Prof. Dr., Prof., 3.6%, 20.4% Assoc. Dr. and 28% of them are seen to be working as a lecturer. The remaining 34% are working as Instructors. In line with the information obtained from these data, it is observed that the rate of teaching staff in all titles is higher than those without teaching experience. According to the data obtained, Prof. Dr. 28 out of 47 people working in the staff of Prof. 9 out of 12 people working as Assoc. Dr. It was observed that 43 out of 68 people working as a lecturer, 63 out of 94 people working as a faculty member and 79 out of a total of 114 people working as a lecturer had no teaching experience.

Discussion and Conclusion

The most important result obtained from the research is that among the instructors who train music teachers in our country, a total of 222 people did not have any experience with the teaching profession before they started higher education. Considering its proportion to the universe, this ratio is 66.82%. In other words, it was seen that more than half of the instructors who train music teachers do not have any experience in teaching profession.

In Faculties of Education, which is the source of teacher training, it is thought to be beneficial to update the scope and quantity of the teaching practice course and to increase the effectiveness of the application department in order to transform the theoretical knowledge into practice. In this way, it is thought that it will be important in terms of experience to solve the problems of faculty graduates, who are also the resources of academic staff and have an active role in the recruitment of research assistants, about their teaching experience. It is suggested that especially students studying in 3rd and 4th grades spend at least 1 day in the official institutions affiliated to the Ministry of National Education, experience all of their teaching processes, observe, participate in the school boards and take an active role, will contribute to

the field of teacher training when they become instructors. It is suggested that strengthening the ties of the faculty members with schools regardless of their titles and working in these areas, taking lessons and guiding the process will be beneficial in the field of teacher training.

GİRİŞ

Deneyim, bir kişinin belirli bir sürede ya da hayat boyunca edinilen bilgilerin tamamı, tecrübe ettiği yaşantı olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2020). Bir başka deyişle, süje ve obje arasındaki etkileşim sonucunda bir takım süreçler ile gerçekleşen başlangıcı ve bitişli olan fiili yaşantıyı ifade eden bir kavramdır (Dewey'den akt. Eroğlu, 2017, s.18). Sadece öğretmenlik mesleği açısından değil, diğer tüm meslekler için deneyim uygulamalı olarak gerçekleştirilen ve yaşam boyu süren bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Deneyimli olmak için bireyin kendi yaşantısı yolu ile alanında belirli bir yol kat etmesi gerekir. Ulu önder Mustafa Kemal ATATÜRK' ün "Mektebi asli, kıt-a dır" sözünden hareket ile, okullarda öğrenilen bilginin gerçeğe dönüşmesi için ilgili işin belirli bir süre ile pratikte gerçekleşmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Öğretmen kimliği kazanmak ve kazandırmak için de sınıf ortamının belirli bir süre yaşanması ve deneyimlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Müzik öğretmeni yetiştirme özelinde de bu durumun, öğretmenlik kimliği kazandırma açısından büyük öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Ülkemizde müzik öğretmeni yetiştirme ana kaynağını, Eğitim Fakültelerinde bulunan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD üstlenmektedir. Bu kurumların yanında Güzel Sanatlar Fakültelerinde bulunan Müzik Bölümleri ve Devlet Konservatuvarları mezunları da formasyon eğitimi olarak müzik öğretmeni olabilmektedir. 1924 yılında kurulan Musiki Muallim Mektebinden günümüze gelene değin müzik öğretmeni yetiştiren eğitim fakültesi sayısı toplam 28'e ulaşmıştır. Bahsedilen bu okullarda öğretimi gerçekleştirmek ile yükümlü öğretim elemanları da bu kurumlarda aldıkları lisans ve lisansüstü dersler sonrası yetiştirilmektedir. Öğretmen yetiştiren öğretim elemanlarının bu meslek ile ilgili deneyimleri de lisans öğrenimlerinde aldıkları ders ile sınırlıdır. Sadece öğretmenlik mesleği açısından değil, bütün meslek grupları için, öğrenilen teorik bilginin sahada pratiğe dönüştürülmesi önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmen yetiştiren kurumlarda da bu deneyim "Okul Deneyimi" ve "Öğretmenlik Uygulaması" dersleri adı altında verilmektedir. Bu dersler kapsamında öğretmen adayları, öğrenimlerinin son senesinde iki dönem olarak, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi kurumlara giderek bu deneyimi gerçekleştirirler.

Öğretmen adayları öğrenimlerinin son senesinde ilk dönem okul deneyimi dersini alırlar. Bu ders, öğretmenin ve öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemleme, öğretmenin dersi işlerken dersi nasıl düzenlediği, dersi hangi aşamalara böldüğü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını gözlemlemeye yöneliktir. Ayrıca okulun örgüt yapısı ve okul müdürünün görevlerini incelemeye fırsat tanıyan bir niteliğe sahiptir (Gop, 2021). Görüldüğü gibi okul deneyimi dersi, öğretmen adayının aktif olarak sınıf içerisinde eğitim öğretim faaliyetlerine doğrudan katılmadığı, sadece gözlemler yaparak değerlendirmede bulunabildiği bir derstir. Öğretim programının ikinci döneminde yer alan ders ise öğretmenlik uygulaması dersidir. Bu ders kapsamında öğretmen adayları aktif olarak öğretme sürecinde sınıf öğretmeni ve öğretim elemanı gözetiminde rol alırlar. Her hafta bir ders planının hazırlanması, hazırlanan planın sınıf ortamında uygulanması, öğretmen ve öğretim elemanı tarafından yapılan değerlendirme sonucunda gerçekleşen düzeltmelerin tekrar edilerek uygulanması süreçlerini içerir (Gop, 2021). 2018 yılında öğretim programında yapılan değişiklik ile dersin adı her iki dönemde de öğretmenlik uygulaması olarak değiştirilmiştir (YÖK, 2018). Çalışmanın gerçekleştirildiği tarih itibari ile değiştirilen programa ait dersler 2020-2021 eğitim öğretim yılında okutulacak olup, ilk mezunlarını 2021 yılında verecektir. Bu nedenle çalışma kapsamında eski programda yer alan dersler dâhil edilmiştir.

Öğretmen adayları yukarıda belirlenen amaç ve çıkarımlar doğrultusunda bu uygulamayı gerçekleştirirler. Öğretmen yetiştiren öğretim elemanlarının öğretmenlik deneyimleri, yetiştirilecek öğretmen adaylarına pratikte neler ile karşılaşılacağı hakkında betimleyicilik yönü ile önem kazanır. Yosihida ve Jackson' a göre (2011) öğretmen adayları, gerçek sınıf ortamlarında karmaşıklıkla yüz yüze geldikleri öğretmenlik uygulaması derslerinde, o güne değin edindikleri kuramsal kazanımları uygulamaya dönüştürme fırsatı bulurlar. Adayların sınıftaki uygulamalarında bilginin dönüşüm sürecinde problem yaşadıkları göz önüne alındığında deneyimin yaşandığı bu derste alanı öğretme bilgisi yönünden gelişimlerinin desteklenmesi önem arz etmektedir (Baki & Arslan, 2011). Adayların

sadece kuramsal bilgiler almaları, öğretmenlik mesleğini tam olarak anlamlandıramamaya ve öğretmenliğe başladıklarında zorluklara, başarısızlıklara karşılaşmalarına neden olmaktadır. Öğretmenlik mesleğine uygulama adı altında verilen bu dersler ile katılımcı olarak orada bulunmaktansa, meslek ile ilgili aktif olarak bütün görevleri üstlenerek adayların deneyimlerinin arttırılmasının daha fayda sağlayacağı düşünülmektedir (Tarman, 2012; Işık, Çiltaş ve Baş, 2010; Oğuz, 2004, s. 144).Yapıcı ve Yapıcı'nın (2004) okul deneyimi I dersine ilişkin görüşleri inceledikleri çalışmalarının sonuç bölümünde, ilgili dersi verecek olan öğretim elamanlarında çeşitli niteliklerin aranması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Bu niteliklerin başında, eğer mümkünse, üniversiteye geçmeden önce öğretmenlik deneyimi olan öğretim elemanlarının bu dersi yürütmeleri konusunda bilgiler sunulmuştur (s. 59).Araştırma kapsamında ilgili literatür incelendiğinde, öğretmen yetiştirmeye dair birçok çalışmanın olduğu ancak bu çalışmaların çoğunlukla karşılaştırmalı olarak programları incelediği ve öğretmenlik lisans programında olan uygulama dersinin yeterlilikleri ile ilgili oldukları görülmektedir (Abazoğlu, 2014; Akdemir, 2013; Aras & Sözen,2012; Başkan ve Aydın, 2006;Üstüner, 2004; Okçabol, 2004). Ayrıca, öğretmenlik uygulaması/deneyimi ile ilgili çalışmalarda konu ile deneyimi olan öğretim elemanının dersi yürütmesi gerektiğine dair sonuçlar elde edilmiştir (Eraslan, 2009; Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009; Özmen, 2008; Oğuz,2004). Müzik öğretmeni yetiştiren öğretim elemanları arasından da, Yükseköğretime geçmeden önce aktif olarak öğretmenlik mesleğini icra edenler tarafından dersin yürütülmesinin faydalı olacağı düşünülebilir.Öğretim elemanı yetiştirme süreçleri göz önüne alındığında, bir öğretim üyesi Dr. Öğretim Üyesi olana kadar geçirdiği süreçte hiç öğretmenlik deneyimi yapmadan gelebilir. Bu süreçte öğretmenlik deneyimi ile ilgili tek tecrübesi lisans öğrenimi sürecinde almış olduğu öğretmenlik uygulaması dersi ile sınırlı olacaktır. Yukarıda da örnekleri verilen bu dersin çıkarımlarının, öğretmenlik deneyimini kazanmakta ne kadar etkili olduğu ise günümüzde de süren çalışmaları kapsar.

Araştırmanın amacı, öğretmen yetiştiren öğretim elemanlarının meslek olarak öğretmenliği yapıp yapmadıklarını belirlemektir. Yükseköğretime geçmeden önce bu deneyimi gerçekleştiren öğretim elemanlarının ise ne kadar süre ile bu deneyimi gerçekleştirdiklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın öğretmen yetiştirme alanı ile ilgili öğretmen yetiştiren öğretim elemanlarının, ilgili meslek ile ilgili olan deneyimlerinin incelendiği ilk çalışma olduğu görülmektedir. Bu açıdan da sadece müzik öğretmeni yetiştirme olarak değil, diğer tüm öğretmen yetiştirme programları açısından da ayrı bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Çalışma bulguları ile elde edilen sonuçların, öğretmen yetiştirme sürecinde aktif olarak rol alan üniversitelerin eğitim fakültelerince dikkate alınması ve öğretmen yetiştirme sürecine yeni bir bakış açısı getirilmesi hedeflenmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, Türkiye'de müzik öğretmeni yetiştiren Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapmakta olan öğretim elemanlarının öğretmenlik deneyimlerinin olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda söz konusu öğretim elemanlarının Yök Akademik (Yükseköğretim Akademik Arama) sayfalarına ulaşılarak elde edilen bilgiler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir.Doküman analizi, verilerin içeriğini titiz ve sistemli biçimde inceleyerek analiz etmekte kullanılan nitel bir araştırma türüdür. Basılı veya elektronik tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek bu araştırmanın kapsamındadır. Diğer nitel çalışmalarda olduğu gibi bu modelde de araştırılan konu ile ilgili anlam çıkartmak, konu hakkında kapsamlı bir anlam oluşturmak ve amprik enformasyonu açıklamak için verilerin incelenmesi ve yorumlanması gerekir (Watch, Corbin ve Strauss, 2008'den akt. Kıral, 2020, s.173).

Çalışma Grubu

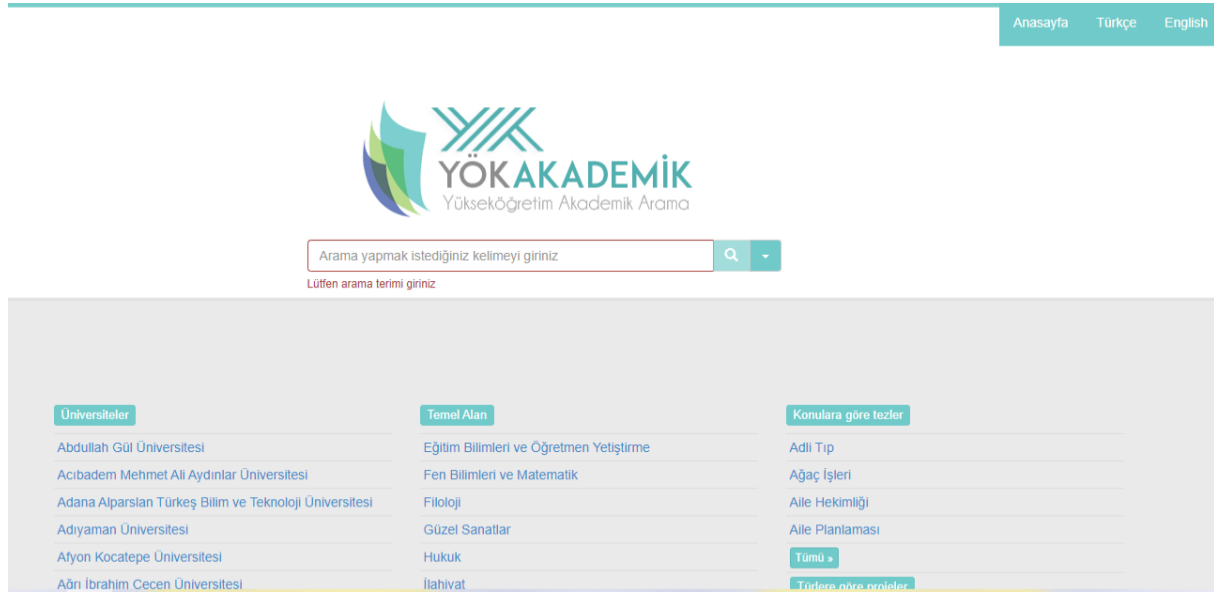
Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'de aktif olarak öğrenci alımı gerçekleştiren toplam 28 Eğitim Fakültesinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında çalışmakta olan 342 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında bilgilerin toplandığı üniversiteler aşağıda gösterilmiştir.

- Burdur Mehmet Akif Ersoy
- Uludağ
- Çanakkale 18 Mart
- Dokuz Eylül
- Erzincan
- Gazi
- Giresun
- Harran
- İnönü
- Kastamonu
- Bolu Abant İzzet Baysal
- Marmara
- Niğde Ömer Halis Demir
- 19 Mayıs
- Pamukkale
- Sivas Cumhuriyet
- Tokat Gaziosmanpaşa
- Trabzon
- Trakya
- Van 100.Yıl
- Muğla Sıtkı Koçman
- Balıkesir
- Konya Necmettin Erbakan
- Atatürk
- Aydın Adnan Menderes
- Ağrı İbrahim Çeçen
- Aksaray
- Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın kapsamında veriler, toplam 28 Eğitim Fakültesi bünyesinde çalışan 335 öğretim elemanının YÖK akademik sayfalarına erişim sağlanarak toplanmıştır. İlgili Anabilim dalının web sayfalarında yer alan akademik personel isimleri üzerinden YÖK akademik profillerine ulaşılarak, öğretim elemanı hakkında bilgiler toplanmıştır.

Şekil 1. YÖK akademik sayfası (<https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/>)

Şekil 1'de gösterilen arama motoru bölümüne, ilgili anabilim dalında görev yapmakta olan akademik personelin ismi yazıldığında, personelin kişisel sayfasına ulaşılmaktadır. Bu sayfada öğretim elemanını ile ilgili; kişisel bilgiler, kitaplar, makaleler, bildiriler, projeler, dersler, yönetilen tezler, ödüller, patentler, üyelikler, sanatsal faaliyetler, idari görevler ve üniversite dışı deneyim sekmeleri bulunmaktadır.

Şekil 2. Öğretim elemanı kişisel sayfası (<https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/>)

Müzik eğitimi anabilim dalında görev yapan öğretim elemanının açılan kişisel sayfasının son sekmesinde yer alan "Üniversite Dışı Deneyim" bölümünde, öğretim elemanının Yükseköğretime geçmeden önce gerçekleştirdiği mesleki deneyimler yer almaktadır. Bu bölümde Milli eğitim Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren resmi ya da özel okullarda çalışmış olan öğretim elemanlarının çalıştıkları kurum ve süre bilgisine ulaşmak mümkündür. İlgili kişinin öğretmenlik mesleğini nerede ve kaç yıl süre ile gerçekleştirdiği bilgisine bu sekme aracılığı ile ulaşılmıştır.

Şekil 3. Üniversite Dışı Deneyim (<https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/>)

Görüldüğü gibi şekil 3'de örneklendirilen öğretim elemanının toplam beş yıl süre ile öğretmenlik mesleğini aktif olarak gerçekleştirdiği sonucuna varılmaktadır. Ülkemizde aktif olarak öğrenci alımı gerçekleştirilen toplam 28 fakülteden 335 öğretim elemanının bilgilerine ulaşarak öğretmenlik deneyimlerinin olup olmadığı tespit edilmiştir.

2018 yılından itibaren Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe giren "Akademik Teşvik Ödeneği" sayesinde, öğretim elemanları sene içerisinde gerçekleştirdikleri akademik çalışmaların neticesinde ek ödeme alabilmektedirler. İlgili ödenek "Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği"nde belirlenen hususlar göz önünde bulundurularak gerçekleştirilir. Bu yönetmeliğin 6. maddesinin 1. bendinde "Öğretim elemanları, akademik teşvik başvurularını yayımlanan başvuru takvimi kapsamında kadrolarının bulunduğu yükseköğretim kurumunun ilgili birim akademik teşvik başvuru ve inceleme komisyonuna YÖKSİS'ten alınan çıktı ile birlikte akademik faaliyetlere ilişkin örnek, kanıt ve belgeleri ilan edilen usule uygun olarak sunar" (Mevzuat, 2018) ibaresi yer almaktadır. Özellikle akademik teşvik ödeneğinin çıktığı

2018 yılından itibaren, öğretim elemanlarının YÖKSİS üzerindeki bilgilerinin güncel olması sağlanmıştır. Ayrıca 2019 yılında YÖK Bilgi İşlem Dairesi tarafından üniversitelere bir resmi yazı gönderilerek, "Öğrenim bilgilerinin YÖKSİS veya DBYS sistemlerinde olup olmadığı kontrolü ve güncellenmesi Akademik Özgeçmiş Uygulamasında akademisyenlerimiz tarafından bizzat yapılması gerektiği, konuyla ilgili akademisyenlerimizin bilgilendirilmesi hususunda gereğinin yapılması" kararlaştırılmıştır (YÖK, 2019). Araştırmanın verilerinin toplandığı bu sistem üzerindeki bilgilerin de geçerli ve güncel olduğu düşünülmektedir.

Verilerin toplanılması aşamasında, ilgili fakültelerde öğretim elemanı olarak çalışmakta olan 2 Prof. Dr., 3 Doç. Dr. ve 3 Öğretim Görevlisi toplam 7 öğretim elemanının, YÖK akademik personel sayfalarının sistemde tanımlı olarak bulunduğu ancak içerikleri ile ilgili herhangi bir bilginin olmadığı tespit edilmiştir. Bahsi geçen bu 7 öğretim elemanı çalışma kapsamı dışında tutulmuştur. Toplanan veriler öğretim elemanları sınıflandırılarak frekans (f) ve yüzde (%) hesaplamaları yapıp, tablolar aracılığı ile açıklanmaya çalışılmıştır.

Etik Kurul

Bu araştırma etik kurul onayı gerektirmemektedir. Çalışmada araştırma ve yayın etiği ile ilgili hususların tamamına uyulmuştur.

BULGULAR

Araştırmanın verilerinin toplandığı 2020 yılı Aralık ayı itibari ile, Eğitim Fakültelerinde görev yapmakta olan toplam 342 öğretim elemanı olduğu tespit edilmiştir. Bu öğretim elemanlarından 7 kişinin bilgilerinin güncel olmaması nedeni ile çalışmaya dâhil edilmemişlerdir. Aşağıdaki tablo'da öğretim elemanlarının unvanları ve sayıları açıklanmıştır.

Tablo 1.

Öğretim elemanları unvanları

	n	%
Prof. Dr.	47	14
Prof.	12	3,6
Doç. Dr.	68	20,4
Dr. Öğrt. Üyesi	94	28
Öğretim Görevlisi	114	34
Toplam	335	100

Çalışmada verilerine ulaşılan toplam 221 öğretim üyesinin %14'ünün Prof. Dr., %3,6'sının Prof., %20,4'ünün Doç. Dr ve %28'inin ise Doktor Öğretim Üyesi olarak çalıştığı görülmektedir. Geri kalan %34'lük kısım ise Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır.

Tablo 2.

Ulaşılamayan öğretim elemanları

	n	%
Prof. Dr.	2	0,58
Prof.	-	-
Doç. Dr.	3	0,87
Dr. Öğrt. Üyesi	-	-
Öğretim Görevlisi	2	0,58
Toplam	7	2,03

Tablo 2'de oranları verilen ulaşılamayan öğretim elemanlarından Prof. Dr. olan 49 kişiden 2'sine, Doç. Dr. olan 71 kişiden 3'üne ve Öğretim Görevlisi olan 116 kişiden ise 2'sine ulaşılamamıştır. Tüm bu oranlar incelendiğinde araştırmanın evreninin oluşturan 342 sayısının %2,03'ne ulaşılamadığı sonucuna varılmaktadır.

Tablo 3.

Öğretmenlik deneyimleri

	Öğretmenlik Yapanlar		Öğretmenlik Yapmayanlar		Toplam
	n	%	n	%	
Prof. Dr.	19	40,42	28	59,58	100
Prof.	3	25	9	75	
Doç. Dr.	25	36,76	43	63,23	
Dr. Öğretim Üyesi	31	32,97	63	67,03	
Öğretim Görevlisi	35	30,7	79	69,3	

Müzik öğretmeni yetiştiren toplam 335 öğretim elemanının öğretmenlik deneyimleri ile ilgili bilgiler tablo 3'de gösterilmiştir. Bu verilerden elde edilen bilgiler doğrultusunda öğretim elemanlarının tüm unvanlarda, öğretmenlik deneyimi olmayanların oranlarının yapanlara göre daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bir başka deyişle, öğretmenlik deneyimi olmayan öğretim elemanlarının sayısı daha fazladır.

Tablo 4.

Öğretmenlik deneyim süreleri

Süre / Yıl	1 y		2-4 y		5-8 y		9-10 y		11 + y		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	f	%
Prof. Dr.	5	26,3	7	36,8	3	15,7	2	10,5	2	10,5	19	100
Prof.	1	33,3	1	33,3	1	33,3	-	-	-	-	3	100
Doç. Dr.	10	40	10	40	4	16	-	-	1	4	25	100
Dr. Öğ. Ü.	10	32,2	11	35,4	6	19,3	2	6,4	2	6,4	31	100
Öğr. Gör.	9	25,7	12	34,2	8	22,8	2	5,7	4	11,4	35	100
n	35		41		22		6		9		113	

Öğretmenlik deneyimi gerçekleştiren öğretim elemanlarının öğretmenlik yapma süreleri incelendiğinde, 35 kişinin 1 yıllık deneyiminin olduğu görülmüştür. Bu sayıya 2-4 yıllık deneyimi olan öğretim elemanlarının (41) sayısı eklendiğinde 76 kişinin toplam deneyim sürelerinin 4 yılı geçmediği söylenebilir. 11 yıl ve üzerinde öğretmenlik deneyimi olan toplam 9 kişinin Prof. Dr. ve Öğretim görevlisi kadrosunda çalışmakta olduğu gözlemlenmiştir. Öğretim üyeleri sınıflandırmasının en altında yer alan doktor öğretim üyelerinin de öğretmenlik deneyimlerinin yoğunlaştığı yıl aralıkları 1 ve 2-4 yıl olarak belirlenmiştir.

Tablo 5.

Öğretmenlik Deneyimi Olmayan Öğretim Elemanları

	Toplam Sayı	Yapmayanlar	%
Prof. Dr.	47	28	59,57
Prof.	12	9	75
Doç. Dr.	68	43	63,23
Dr. Öğretim Üyesi	94	63	67,02
Öğretim Görevlisi	114	79	69,29
Toplam	335	222	66,82

Tablo 5' de öğretmenlik deneyimi olmayan öğretim elemanlarının sayıları ve sahip oldukları unvanlardaki toplam sayıya olan oranları verilmiştir. Elde edilen verilere göre, Prof. Dr. kadrosunda çalışan

toplam 47 kişiden 28'i, Prof. olarak çalışan 12 kişiden 9'u, Doç. Dr. olarak çalışan 68 kişiden 43'ü, Doktor Öğretim Üyesi kadrosunda çalışmakta olan 94 kişiden 63'ü ve Öğretim Görevlisi olarak çalışmakta olan toplam 114 kişiden 79'unun öğretmenlik deneyiminin olmadığı görülmüştür.

Araştırma dâhilinde Türkiye'de aktif olarak öğrenci alımı gerçekleştiren toplam 28 eğitim fakültesinde çalışan toplam 335 öğretim elemanından 222 kişinin öğretmenlik deneyiminin olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın kapsamı içerisinde Türkiye'de müzik öğretmeni yetiştiren 342 öğretim elemanı olduğu sonucuna varılmıştır. İlgili üniversitelerin akademik personel sayfalarının güncel olduğu varsayılmaktadır. Çalışmanın evrenini oluşturan 342 öğretim elemanı içerisinde toplam 7 öğretim elemanının, üniversitelerinin akademik personel sayfalarında bulunmalarına rağmen, kişisel bilgilerinin ve akademik çalışmalarının bulunmaması ya da YÖK akademik arama sayfalarındaki bilgilerin çok geçmiş zamanda oluşturulması ve güncellenmemesi nedeni ile çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Araştırmadan elde edilen en önemli sonuç, ülkemizde müzik öğretmeni yetiştiren öğretim elemanları içerisinde toplam 222 kişinin yükseköğretime geçmeden önceki yaşantılarında öğretmenlik mesleği ile ilgili bir deneyimlerinin olmadığıdır. Evrene olan orantısına bakıldığında bu oran %66,82'dir. Başka bir deyiş ile, müzik öğretmeni yetiştiren öğretim elemanlarının yarısından fazlasının öğretmenlik mesleği deneyimleri olmadığı görülmüştür.

Eğitim fakültelerinde çalışmakta olan öğretim elemanlarının kaynağını sadece eğitim fakültelerinde lisans öğrenimi görmüş kişiler oluşturmamaktadır. Üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakülteleri ile Devlet Konservatuvarlarında lisans öğrenimlerini görerek, daha sonra lisansüstü eğitimlerini yine bu kurumlar ya da güzel sanatlar ve sosyal bilimler enstitüleri aracılığı ile gerçekleştirebilen personellerde mevcuttur. Bu akademik personellerin ise lisans öğrenimlerinde öğretmenlik uygulaması dersi almadıkları için, bir sınıfa girip ders anlatma imkânları da olmamıştır. Yiğit ve Alev (2005) çalışmalarında okul deneyimi dersini, okulun yapısı ve okullardaki günlük yaşamı tanıma, eğitim öğretim ortamını inceleme, deneyimli öğreticileri ders anında gözlemlene, fakültelerindeki derslerde öğrendiklerini sergileyebilecek etkinlikler geliştirip uygulama ve kısa süreli de olsa öğretmenlik deneyimi kazanabilme olarak açıklamışlardır (s.92). Bu deneyimi olmayan öğretim elemanlarının, öğretmen yetiştirme kimliği kazandırmada ne kadar etkili olabilecekleri de düşündürücüdür.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında şu önerilerde bulunulmuştur;

- Öğretmen yetiştirmenin kaynağı olan Eğitim Fakültelerinde, öğretmenlik uygulaması dersinin kapsamı ve niceliğinin yeniden güncellenerek, teorik bilginin pratiğe dönüştürülmesi için uygulama bölümünün etkinliğinin artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Böylelikle öğretim elemanlarının da kaynağı durumunda olan ve araştırma görevlilerinin alımında etkin bir rol üstlenen fakülte mezunlarının, öğretmenlik deneyimi ile ilgili problemlerinin, lisans öğrenimlerinde çözülmesinin deneyim açısından önemli olacağı düşünülmektedir.
- Özellikle 3 ve 4. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin, en az 1 günlerinin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi kurumlarda geçirerek, öğretim süreçlerinin tümünü deneyimlemeleri, nöbet tutmaları, okuldaki kurullara katılmaları ve etkin rol üstlenmelerinin, öğretim elemanı olduklarında öğretmen yetiştirme alanına katkılar sağlayacağı önerilmektedir.
- Eğitim fakültelerine araştırma görevlisi kadrosu ile alımı gerçekleştirilen personelin, okullar ile olan bağıni koparmamak ve olumlu saha araştırmaları fırsatları yaratmak için belirli saatlerde okullarda çalışmalar yapmasının ve eğitim öğretim süreçlerine katılmasının, öğretim üyesi olduğunda yetiştireceği öğretmen adaylarına ve sürece olumlu katkılar sağlayacağı önerilmektedir.
- Doktora öğrenimini kendi imkânları ile dışarıdan tamamlayan ve eğitim fakültelerinde doktor öğretim üyesi olarak çalışmak isteyen akademisyenlerden, öğretmenlik deneyimi şartının aranması önerilmektedir.
- Öğretim üyelerinin unvanlarına bakılmaksızın okullarla olan bağlarının güçlendirilmesi ve bu alanlarda çalışma yapmak, derslere girmek ve süreci yönlendirmelerinin, öğretmen yetiştirme alanında faydalı olacağı önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Abazoğlu, İ. (2014). Dünyada Öğretmen Yetiştirme Programları ve Öğretmenlere Yönelik Mesleki Gelişim Uygulamaları, *Turkish Studies*, 9 (5), 1-46.
- Akdemir, A. S. (2013). Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Programlarının Tarihçesi ve Sorunları, *Turkish Studies*, 8 (12), 15-28.
- Aras, S. & Sözen, S. (2012). *Türkiye, Finlandiya ve Güney Kore'de Öğretmen Yetiştirme Programlarının İncelenmesi*, X.Ulusal Fen ve Matematik Eğitimi Kongresi, Niğde Üniversitesi
- Baki, M. & Arslan, S. (2015). Ders imcesinin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematik Dersini Planlama Bilgilerine Etkisinin İncelenmesi, *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6 (2), 209-229.
- Başkan, G. A. & Aydın, A. (2006). Türkiye'deki Öğretmen Yetiştirme Sistemine Karşılaştırmalı Bir Bakış, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (1), 35-42.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Üzerine Görüşleri, *Necatibey eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Dergisi*, 3 (1), 207-221.
- Eroğlu, A. (2017). *John Dewey'de Deneyim ve Sanat*, İstanbul: Hiperlink.
- GOPÜ (2021). Müzik Öğretmenliği Öğretim Programı, https://egitim.gop.edu.tr/depo/menuler/birim_10996/baglantilar_resimli_232/1932894/html_icerik/files/muzik_ogretmenligi_ders_icerikleri.pdf (Erişim Tarihi: 16 05/2021).
- Işık, A. , Çiltaş, A. , & Baş, F. (2010). Öğretmen Yetiştirme ve Öğretmenlik Mesleği, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (1), 53-62.
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analiz Yöntemi Olarak Doküman Analizi, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170-189.
- Mevzuat (2018). Akademik Teşvik Ödeme Yönetmeliği, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=201811834&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5> (Erişim Tarihi: 25/11/2020).
- Oğuz, A. (2004). Okul Deneyimi I Dersinin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 141-162.
- Okçabol, R. (2004). *Öğrenci, Öğretmen, Öğretmen Adayı ve Öğretim Elemanı Gözüyle Öğretmen Yetiştirme*, XIII Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ören, F. , Sevinç, Ö., & Erdoğan, E. (2009). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Derslerine Yönelik Tutumlarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15 (58), 217-246.
- Özmen, H. (2008). Okul Deneyimi I ve Okul Deneyimi II Derslerine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25-37.
- Tarman, B. (2012). Öğretmenlik Deneyimi Dersinin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik İnançlarına Etkisi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (3), 1951-1973.
- TDK (2020). Deneyim, <https://sozluk.gov.tr/> adrsinden erişilmiştir. (Erişim tarihi: 01/12/2020).
- Üstüner, M. (2004). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Sorunları, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7.
- Yapıcı, Ş. Yapıcı, M. (2004). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi I Dersine İlişkin Görüşleri, *İlköğretim-Online*, 3 (2), 54-59.
- Yiğit, N. & Alev, N. (2005). Etkili Öğretmen Yetiştirme Açısından Okul Deneyimi Derslerinin Değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 91-103.
- YÖK (2020). Yükseköğretim Akademik Arama, <https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/> (Erişim Tarihi: 14/12/2020).
- YÖK (2018). Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf (Erişim Tarihi: 04/12/2020).